

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/57/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2720200007
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lucia Mizerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2720200007.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: Mgr. Lucia Mizerová a sudcov: JUDr. Ľubica Spálová a Mgr. Renáta Gavalcová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Y. X., nar. X.X.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpený procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, pracovisko Skalica, so sídlom Skalica, Gorkého 2, dieťa rodičov - matky: K. M., nar. XX.X.XXXX, adresa F., L. F. XX a otca: Y. X., nar. X.X.XXXX, adresa F., L. F. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou: JUDr. Alena Arbetová, so sídlom Holíč, Námestie Sv. Martina 3A, o zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 9P/1/2020 - 99 zo dňa 27.5.2020 - voči určení počiatku zvýšenia výživného, t a k t o

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. m e n í v časti určenia účinnosti zvýšenia výživného tak, vyživovaciu povinnosť otca k maloletému Y. zvyšuje s účinnosťou od 7.1.2020.
- II. V súvisiacom výroku II. napadnutý rozsudok mení tak, že nedoplatok otca na zročnom výživnom pre mal. Y. za obdobie od 7.1.2020 do 31.5.2020 vo výške 240,32- Eur, je otec povinný zaplatiť v mesačných splátkach po 15,- Eur splatných spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok.
- III. Týmto sa m e n í rozsudok Okresného súdu Skalica č. k. 7P/1/2015-132 zo dňa 10.9.2015 v časti výšky bežného výživného otca pre maloletého Y., ako aj jeho splatnosti.
- IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zvýšil výživné otca na maloletého Y. zo sumy 100,- Eur na sumu 150,- Eur mesačne s účinnosťou od 1.9.2019, splatné vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky; výrokom II. uložil otcovi povinnosť zaplatiť nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 1.9.2019 do 31.5.2020 vo výške 450,- Eur v mesačných splátkach po 15,- Eur splatných spolu s bežným výživným počnúc právoplatnosťou rozsudku do zaplatenia, pod následkom straty výhody splátok; výrokom III. rozhodol súd o zmene rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 7P/1/2015-132 zo dňa 10.9.2015 v časti bežného výživného na mal. Y. a výrokom IV. súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine.

Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného pre maloletého bol podaný dôvodne, nakoľko u maloletého došlo od poslednej úpravy výživného k zmene pomerov, uplynula doba takmer päť rokov a táto zmena je závažnejšieho a výrazného významu. Maloletý

Y. prešiel na vyšší stupeň štúdia, nastúpil na strednú školu. Maloletý mal pri poslednej úprave výživného jedenásť rokov a navštevoval 6. ročník základnej školy, v súčasnosti má šestnásť rokov a je študentom 1. ročníka strednej školy. V tejto súvislosti nepochybne vzrástli náklady na jeho výživu, školské potreby, životné náklady primerané veku, osobné potreby, záľuby a celkový rozvoj. Aj na strane otca maloletého nastala zmena pomerov, keď pri poslednej úprave výživného dosahoval priemerný čistý mesačný príjem 1.003,85 Eur, v súčasnosti dosahuje priemerný čistý mesačný príjem vo výške 1.115,- Eur. Okrem maloletého Y. má otec iba jednu ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej F.. Zároveň sa mu však zvýšili výdavky, a to najmä v súvislosti s bývaním a zabezpečovaním osobnej starostlivosti o maloletú F., ktorá je spoločným dieťaťom rodičov. Výdavky otca sú celkovo vo výške 750,- Eur mesačne. U matky nastal od poslednej úpravy výživného nárast v jej príjmoch, keď pri poslednej úprave výživného bol jej priemerný čistý mesačný príjem vo výške 645,94 Eur, v súčasnosti dosahuje u zamestnávateľa priemerný čistý mesačný príjem vo výške 873,- Eur (spolu s daňovým bonusom), zároveň však má príjem z prenájmu bytu, jej výdavky sú vo výške cca. 1.400,- Eur mesačne. Rovnako ako otec má matka okrem maloletého Y. vyživovaciu povinnosť k maloletej F.. Od mesiaca január 2020 matka poberá rodinné prídavky a daňový bonus len na maloletého Y., pričom časť vyplatených rodinných prídavkov za predchádzajúce obdobie vrátila. Od príjmu matky zo zmluvy o nájme bytu - nájomného vo výške 480,- Eur je potrebné odpočítať náklady, teda čistý príjem matky z prenájmu mal súd preukázaný vo výške 295,- Eur. Na strane matky súd tiež prihliadol na okolnosť, že matka sa znovu vydala a býva v spoločnej domácnosti so svojim manželom, ktorého príjem je cca. 1.100 - 1.200,- Eur mesačne.

3. Na základe vyššie uvedených zistení, rozhodol súd prvej inštancie o zvýšení výživného otca na maloletého Y. zo sumy 100,- Eur na sumu 150,- Eur mesačne, a to spätne s účinnosťou od 1.9.2019. Súd tiež konštatoval, že hoci matka riadne nepreukázala náklady na maloletého (deklarované vo výške 480,- Eur až 520,- Eur), súd však mal za to, že maloletý má zvýšené výdavky súvisiace so špecifickým druhom štúdia, keď je nevyhnutné v rámci praktickej časti výučby vynakladať nemalé finančné prostriedky na hudobné nástroje ale aj vstupy na rôzne kultúrne podujatia. Výživné súd určil spätne, a to s účinnosťou od 1.9.2019, t.j. od zmeny pomerov na strane maloletého dieťaťa, nakoľko mal preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce najmä v tom, že v čase nástupu maloletého na strednú školu neboli matke známe náklady, ktoré bude potrebné vynaložiť, t.j. bolo potrebné, aby sa so zmenenou situáciou vyplývajúcou s nástupom na vyšší stupeň štúdia maloletého oboznámila, pričom dobu 4 mesiacov považoval súd za adekvátnu. Súd nemal preukázané, že by matka mala v úmysle zneužívať inštitút spätného priznania výživného.

4. Vzhľadom na zvýšenie výživného s účinnosťou od 1.9.2019, vypočítal súd otcovi nedoplatok na výživnom za obdobie od 1.9.2019 do 31.5.2020 vo výške 450,- Eur, ktorý v súlade s ustanovením § 232 ods. 4 CSP uložil otcovi zaplatiť v mesačných splátkach vo výške 15,- Eur, pod následkom straty výhody splátok.

5. Zároveň súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Skalica č. k. 7P/1/2015-132 zo dňa 10.9.2015 naposledy upravujúci vyživovaciu povinnosť otca voči maloletému dieťaťu, a to v časti výšky výživného, ako aj v časti jeho splatnosti.

6. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko neboli naplnené podmienky, v zmysle ktorých by podľa CMP bolo možné účastníkovi trovy konania priznať.

7. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec maloletého dieťaťa. Ako odvolacie dôvody uviedol tie, ktoré vyplývajú z ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Uviedol, že súhlasí s výškou výživného 150,- Eur mesačne, tak ako aj matka, ktorá sa priamo na pojednávaní vzdala práva podať odvolanie voči rozsudku. Odvolanie otec nepodáva voči výške výživného, ale podáva ho len k časti určenia začiatku (účinnosti) zvýšenia výživného. Poukázal na to, že súd zvýšil výživné pre maloletého nie od podania návrhu (7.1.2020), ale od 1.9.2019, čo je v rozpore s ust. § 77 ods. 1 tretia veta Zákona o rodine, nakoľko matka nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa. Zvýšenie výživného spätne, teda za obdobie pred podaním návrhu predstavuje výnimku zo záväzného pravidla, ktorú je však nutné vyčerpať zdôvodniť. Súd prvej inštancie pritom priznanie výživného spätne za 4 mesiace zdôvodnil tým, že matke neboli známe náklady, ktoré bude musieť vynaložiť. Tvrdiť ako dôvod zvýšenia výživného od 1.9.2019 to, že matka potrebovala 4 mesiace na to, aby sa oboznámila s nákladmi na syna, ako aj to, že to možno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, je podľa otca zarážajúce. Najmä, keď matka sama náklady súvisiace so

štúdiom syna v Bratislave uviedla v inom súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 7P/89/2019 vo veci maloletej F., už v mesiaci september 2019, vo vyjadrení k návrhu na zmenu UPP k mal. dieťaťu doručenom na súd dňa 26.9.2019. Matka musela vedieť o synových nákladoch na štúdium už pred septembrom. Tieto údaje sa štandardne nachádzajú na internetových stránkach školy, resp. sú prijatým študentom zasielané ešte pred nástupom do prvého ročníka, a to vrátane informácie o pridelení internátu atď. To, že podala matka návrh na zvýšenie dňa 7.1.2020 s dátumom od 1.9.2019 neznamená, že je to pre súd zaväzujúce a neznamená to ani automaticky to, že má byť zvýšenie výživného určené späťne bez toho, aby súd zisťoval, či sú pre daný prípad splnené dôvody hodné osobitného zreteľa. V zmysle ust. § 77 ods. 1 tretia veta zákona o rodine, môže súd rozhodnúť o výživnom späťne, t. j. pred podaním návrhu len výnimočne, a to len v prípade, ak bude matkou preukázané, že jej v tom bránili dôvody hodné osobitného zreteľa. Matke nič nebránilo v tom, aby svoj návrh podala ešte v septembri. Matka však podala návrh na zvýšenie výživného na mal. Y. až vtedy, keď jej súd určil výživné na dcéru F., ktorá bola zverená do osobnej starostlivosti otca. Ust. § 77 ods. 1 tretia veta Zákona o rodine, vyžaduje od oprávnenej osoby zodpovedný a včasný prístup k riešeniu otázky, t. j. aby návrh na určenie výživného bol podaný bez zbytočného odkladu po naplnení zákonných podmienok. Súdna prax (napr. KS BB sp. zn. 15CoP/10/2018) opakovane uviedla, že dôvodom hodným osobitného zreteľa nemôže byť skutočnosť, že sa oprávnený rodič sám svojim nekonaním o možnosť poberania výživného dieťaťa pripravil. Súdom však napriek zákonnej úprave matku naopak za jej oneskorený prístup k výžive dieťaťa odmenil. A pritom mal v spise dôkaz, že ním aplikovaný dôvod nie je relevantný. Navyše súdom uvádzaný dôvod matka nikdy ani neuvádzala, hoci preukázanie výnimočnosti okolností bolo na nej. Súdna prax zastáva právny názor, že je to navrhovateľ, kto musí dôvody hodné osobitného zreteľa osvedčiť. V tomto konaní to však bolo iniciatívne konanie súdu, ktorý dôvod rozporný s rozhodovacou praxou aplikovalo a hoci tento dôvod ani iný matka nikdy neuviedla. Tiež hoci dôvody hodné osobitného zreteľa musí navrhovateľ preukázať, túto povinnosť matka nesplnila. Len pokiaľ existujú relevantné dôvody, ktoré je možné považovať za dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré návrh na výživné nebolo možné podať skôr, len v takom prípade súd môže prihliadať aj na neskôr podaný návrh na určenie výživného, v ktorom sa žiada výživné späťne. Dôvodom hodným osobitného zreteľa môže byť napr. skutočnosť, že oprávnený nemohol proti povinnému podať návrh, keďže nevedel, kde sa zdržiava, prípadne mu to znemožňoval zlý zdravotný stav, ktorý mu nedovoľoval vôbec sa venovať konaniu, prípadne konanie povinnej osoby, ktoré by malo znaky trestného činu spočívajúce v bránení uplatnenia nároku na výživné oprávnenou osobou. Za dôvody hodné osobitného zreteľa sú považované veľmi výnimočné okolnosti, keď nie je objektívne možné žiadať od oprávneného rodiča podanie návrhu. Žiadny z týchto dôvodov nebol v rámci konania preukázaný. Pred podaním tohto návrhu bola matka od 26.8.2019 účastníčkou súdneho konania vo veci mal. F., bola aktívna vo vyjadreniach a zúčastnila sa pojednávania, dokonca v tom čase absolvovala dovolenku v zahraničí, takže žiaden z relevantných dôvodov nenastal. Dôvod, že nepoznala náklady je nielen nepravdivým, ale ani relevantným dôvodom hodným osobitného zreteľa. Preto otec navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určí účinnosť zvýšenia výživného 150,- Eur mesačne od 7.1.2020 a k tomu určí aj nedoplatok výživného, alebo aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. Matka odvolací návrh nepodala, k odvolaniu otca sa písomne vyjadrila, pričom uviedla, že výživné neslúži len na uspokojovanie základných potrieb, akými sú ošatenie, bývanie, kultúrne, vzdelávacie, športové a rekreačné potreby, ale musí slúžiť aj na zabezpečenie životných potrieb nevyhnutných pre všeobecný telesný a duševný rozvoj a pre prípravu na uplatnenie sa v živote. Syn Y. nastúpil v septembri na strednú školu, Konzervatórium v Bratislave a jeho náklady na život sa rapídne zvýšili. Preto by sa mal aj jeho otec podieľať na týchto nákladoch. Pre matku je zarážajúce, že sa otec odvolal kvôli tomu, aby mu jeho syn vrátil 200,- Eur, ktoré mu navyše ani nedal. Jedná sa o doplatok na výživnom od septembra do decembra 2019 - 4 x 50,- Eur, ktoré spláca po 15 Eur mesačne a ktoré syn dostáva navyše k alimentom. To, že týchto 15,- Eur nechce dávať synovi svedčí o jeho charaktere a to, že sa toto odvolanie koná, ukazuje na profesionalitu jeho právneho zastúpenia. Matka preto žiadala, aby odvolací súd odvolanie otca zamietol.

9. Procesný opatrovník maloletého samostatný odvolací návrh nepodal, k odvolaniu otca sa písomne nevyjadril.

10. K vyjadreniu matky, podal otec písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že matka nechápe dôvod odvolania a dodržiavanie zákona pre ňu nič neznamená. Taktiež to poukazuje na rozdielny pohľad matky pri zvýšení výživného na syna, ktorého má zvereného ona a pri určení výživného na dcéru, o ktorú sa

stará otec. Matka i napriek tomu, že dcéra navštevuje druhý stupeň základnej školy, nie je ochotná ani len dať dcére aspoň takú sumu, ako poskytoval otec matke, keď bola dcéra zverená do jej starostlivosti. V záujme spravodlivosti považuje otec za správne, aby prišlo k správne aplikovaniu kogentnej právnej normy. Otec podal odvolanie len k časti určenia začiatku zvýšenia výživného. Taktiež nejde o výšku nedoplatku 15,- Eur mesačne, ide len o to, odkedy sa výška nedoplatku na výživnom počíta; či od 1.9.2019, alebo od 7.1.2020. Matke pritom nič nebránilo, aby svoj návrh podala ešte v septembri 2019. Matka však podala návrh na zvýšenie výživného pre mal. Y. až vtedy, keď jej súd určil výživné na dcéru F., ktorá bola zverená do starostlivosti otca, a to dňa 7.1.2020. To, že matka podala návrh až dňa 7.1.2020 ju neopravňuje k tomu, aby žiadala výživné späť od 1.9.2019. Počas dokazovania, čo potvrdila matka aj vo svojom vyjadrení, matka nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by ju oprávňovali žiadať zvýšenie výživného na mal. Y. od 1.9.2019. Takéto dôvody osobitného zreteľa nenašiel ani súd, teda v tejto časti je jeho rozhodnutie arbitrárne. Preto otec na podanom odvolaní trvá.

11. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/, v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca je v napadnutej časti dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil spôsobom uvedeným vo výrokovej časti rozsudku.

12. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol správne o zvýšení výživného pre maloletého Y. späť, a to od 1.9.2019, keď návrh vo veci samej bol matkou podaný až dňa 7.1.2020.

13. Pretože otec maloletého nepodal odvolanie pokiaľ ide o výšku zvýšeného výživného od dátumu podania návrhu matky na súd, t. j. od 7.1.2020, je rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v časti určenia zvýšenia výživného na sumu 150,- Eur mesačne od 7.1.2020 právoplatný a nie je v tejto časti predmetom prieskumu odvolacieho súdu.

14. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

15. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Podľa ods. 3 každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

16. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

17. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

18. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa

zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

19. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť.

20. Podľa § 77 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremičuje (ods. 1). Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania (ods. 2). Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa (ods. 3).

21. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

22. Podľa § 217 ods. 2 CSP, ak ide o opakujúce sa dávky alebo splátky, možno uložiť povinnosť i na plnenie dávok alebo splátok, ktoré sa stanú splatnými až v budúcnosti.

23. Rozhodovanie o zmene výživného je namieste, ak nastane zmena pomerov, či už na strane povinného rodiča, alebo na strane oprávneného dieťaťa. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k relevantnej zmene pomerov.

24. Zákon o rodine (ust. § 77) umožňuje priznať výživné, resp. jeho zvýšenie späťne aj tri roky pred dňom podania návrhu, avšak pre takýto postup vyžaduje, aby boli v konkrétnom prípade dané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktorými sa myslí predovšetkým existencia okolností objektívne znemožňujúcich podať návrh skôr, napríklad preto, že navrhovateľ (tu matka) sa zo závažných dôvodov nemohla venovať takémuto konaniu skôr. Dôvody hodné osobitného zreteľa pritom musí navrhovateľ súdu preukázať. Účelom takejto úpravy je zamedziť možným špekuláciám a zneužívaniu možnosti priznávať výživné pre maloleté dieťa. Právna úprava teda od oprávnených vyžaduje zodpovedný a včasný prístup k riešeniu tejto otázky, t.j. aby návrh na určenie/zvýšenie výživného podávali bez zbytočného odkladu pri naplnení zákonných podmienok (tu zmeny pomerov). Pokiaľ však z určitých dôvodov, ktoré možno posúdiť ako výnimočné, účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, súd môže výživné priznať aj späťne. Dôvody hodné osobitného treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu. Výnimočným dôvodom pritom nie je neznalosť možnosti uplatňovať si výživné. Relevantným dôvodom by napríklad mohol byť zdravotný stav oprávnenej osoby, ktorý jej zabránil včas uplatniť nárok, konanie, ktoré má znaky trestného činu spočívajúce v bránení uplatnenia nároku na výživné (vyhrážky, násilie).

25. Znenie zákona teda striktné vyžaduje preukázanie dôvodov hodných osobitného zreteľa, ak sa v návrhu požaduje výživné za obdobie pred začatím konania (doručením návrhu na súd). Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že matka podala návrh na zvýšenie výživného pre maloletého na súd dňa 7.1.2020. Zvýšenie výživného v ňom požadovala späťne už od 1.9.2019, kedy malo dôjsť k zmene pomerov na strane maloletého Y. tým, že nastúpil štúdium na strednej škole. Netvrdila žiadne skutočnosti predstavujúce dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by jej v skoršom podaní návrhu na zvýšenie výživného bránili. Otec na ústnom pojednávaní poukazoval na to, že matka žiada zvýšenie výživného späťne od 1.9.2019 s tým, že on nesúhlasí, nakoľko pre to nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd prvej inštancie rozhodol o zvýšení výživného v zmysle návrhu matky späťne od 1.9.2019 dôvodiac, že dôvodmi hodnými osobitného zreteľa boli okolnosti, že matke v čase nástupu na strednú školu neboli známe náklady, ktoré bude potrebné vynaložiť, pričom dobu 4 mesiacov na podanie návrhu od zmeny pomerov považoval za primeranú. Matka však v podanom návrhu, ani v priebehu konania sama žiadne dôvody, pre ktoré podala návrh na zvýšenie výživného až o 4 mesiace neskôr, ako došlo k zmene pomerov na strane oprávneného dieťaťa netvrdila, neuvádzala žiadne prekážky, ktoré jej bránili v skoršom podaní návrhu na zvýšenie výživného, ani sama netvrdila, že by sa o zvýšených nákladoch syna na štúdium dozvedela neskôr, ako v septembri 2019. V samotnom návrhu matka dôvodila, že zvýšenie nákladov na syna spočíva vo výdavkoch na stravu, ktoré sú cca 10,- Eur na deň a zvýšených výdavkoch na školské potreby, ošatenie, hygienu, vstupy na kultúrne podujatie, čo je tiež cca 10,- Eur na

deň a ďalej sú to náklady na bývanie na školskom internáte 46,- Eur. Tiež bolo zistené, že má výdavky na cestovné električkou 12,- Eur mesačne. Z uvedeného vyplýva, že nejde o žiadne také špecifické výdavky, ktoré by matka nebola schopná skôr vyčísliť. Výdavky na internát, boli študentom zrejme oznámené už s pridelením ubytovania, takisto nebol problém si zistiť výšku cestovného na električku pre študenta, pričom výdavky na stravu, oblečenie a iné matka uvádzala len odhadom 20,- Eur na deň. Takto špecifikované výdavky dieťaťa nemožno považovať za tak osobitné, aby ich matka nemohla poznať už v čase nástupu maloletého na strednú školu, resp. oveľa skôr, ako až po štyroch mesiacoch od začatia štúdia maloletého na strednej škole. Sama matka pritom ani netvrdila, že by tieto výdavky nevedela uviesť skôr, že by ich nepoznala, a to bol ten dôvod, prečo návrh na zvýšenie výživného podala až v januári 2020.

26. Odvolací súd teda v danom prípade nezistil a matka ani netvrdila a ani nepreukázala, a to dokonca ani v podanom vyjadrení k odvolaniu, existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by výnimočne mohol súd výživné zvýšiť späť už odo dňa 1.9.2019, ako požadovala matka, čo bol deň nástupu maloletého na strednú školu. Odvolací súd teda považoval za dôvodné výživné zvýšiť s účinnosťou od začatia konania, t. j. od doručenia návrhu matky na zvýšenie výživného na súd - od 7.1.2020, a to v súlade s ustanovením § 77 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine. Matka existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa brániacich jej v podaní návrhu skôr v konaní ani netvrdila, ani nepreukazovala. Samotná skutočnosť, že predpoklady pre zvýšenie výživného nastali u maloletého skôr (nástupom na strednú školu), takýmto dôvodom hodným osobitného zreteľa nie je, nakoľko matka by musela tvrdiť a preukázať skutočnosti, ktoré jej objektívne bránili podať návrh na zvýšenie výživného už skôr ako až dňa 7.1.2020.

27. Odvolací súd tak považoval odvolanie otca za dôvodné, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 388 CSP zmenil tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. zmenil v časti určenia účinnosti zvýšenia výživného tak, vyživovaciu povinnosť otca k maloletému Y. sa zvyšuje s účinnosťou od 7.1.2020.

28. Zároveň s touto zmenou bolo potrebné zmeniť aj súvisiaci výrok v určení nedoplatku otca na zročnom výživnom, a to s ohľadom na neskoršie priznanie zvýšenia výživného. Nedoplatok otca bol tak určovaný za obdobie od 7.1.2020 do 31.5.2020, t. j. do dátumu rovnakého ako rozhodoval súd prvej inštancie, nakoľko v čase jeho rozhodovania už bolo výživné na mesiac máj splatné, pričom odvolaním otca nebolo napadnuté platenie zvýšeného výživného v sume 150,- Eur mesačne za obdobie od vydania napadnutého rozhodnutia, t. j. od 1.6.2020, nakoľko otec nenapadol zvýšenie výživného od 7.1.2020, avšak vykonateľnosť výroku II. rozsudku o povinnosti zaplatiť nedoplatok na zročnom výživnom bola rozhodnutím súdu odložená až po právoplatnosti rozsudku, na rozdiel od znenia ustanovenia § 44 CMP, ktoré ustanovuje vykonateľnosť rozsudkov o výživnom ich doručením. Teda bez ohľadu na podané odvolanie, bol otec po doručení mu rozhodnutia súdu prvej inštancie už v júni 2020 povinný platiť bežné výživné vo zvýšenej výške, pretože v tejto časti je rozsudok nielen predbežne vykonateľný, ale aj právoplatný.

29. Keďže podľa zhodného vyjadrenia oboch rodičov na pojednávaní dňa 27.5.2020, platil otec dovtedy stanovené výživné v sume 100,- Eur riadne a nemal nedoplatok na výživnom, predstavuje nedoplatok otca na zvýšenom výživnom za obdobie od 7.1.2020 do 31.5.2020 sumu 240,32 Eur; t. j. pomerná časť výživného za mesiac január 2020 čo je: $150,- \text{ Eur} - 100,- \text{ Eur} = 50,- \text{ Eur}$; $(50,- \text{ Eur} : 31 \text{ dní}) \times 25 \text{ dní} = 40,32 \text{ Eur}$; plus nedoplatok za mesiace február až máj 2020, t. j. $50,- \text{ Eur} \times 4 \text{ mesiace} = 200,- \text{ Eur}$, spolu nedoplatok predstavuje sumu 240,32 Eur. Vzhľadom na výšku nedoplatku, uložil súd otcovi povinnosť zaplatiť tento nedoplatok v mesačných splátkach po 15,- Eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok, čo znamená, že omeškaním so splatením jednej splátky zročného výživného sa stane splatným celé zročné výživné.

30. V zmysle ustanovenia § 121 Civilného mimosporového poriadku, súd zároveň rozhodol o zmene rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 7P/1/2015-132 zo dňa 10.9.2015 v časti výživného otca pre maloletého Y..

31. O náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle § 52 a § 58 CMP s použitím § 396 ods. 1 a 2 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného

a odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov ani návrh na náhradu trov konania v zmysle § 57 CMP nepodal.

32. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie.

Podľa štvrtej časti CMP (§ 370 až 391) sa postupuje pri výkone rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému. Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP). Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP). Podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých upravuje vyhl. MS SR č. 207/2016 Z.z.